

ORGONA REPERTOÁRISMERET

A kreditrendszer szerint tanuló hallgatók számára kötelező az orgona repertoárismeret tárgya, mely általában a II. vagy III. évfolyamtól vehető fel. A 4 kredit mindegyike egy-egy stíluskör könnyebben játszható, megadott repertoárjának megismerésével és átjátszásával szereshető meg.

A tárgy felvétele előtt a hallgató köteles orgonatanárával megbeszélni, hogy technikai és zenei készségei megvannak-e az adott stíluskör önálló feldolgozására?

Jelenleg négy repertoárból lehet választani repertoáronként legalább 20 pontértékű (ez nem kreditpont!) darabkészletet. Ebben nem szerepelhetnek olyan művek, melyeket a hallgató korábban már tanult. (Mivel a darabok ill. sorozatok különböző nehézségűek, pontértékük is különböző.)

A repertoár elsajátítását az orgonatanárok vizsgaszerűen, általában félévenként két, előre meghirdetett beszámolási időpontban ellenőrzik. Ezen a hallgatónak a tanár által a beszámoló előtt egy héttel a repertoárból kiválasztott néhány, összesen 5-6 pontértékű darabot kell előadási színvonalon (technikailag kifogástalanul és zeneileg megformálva) eljátszania.

1) Liszt könnyű orgonaművei

A darabok után az ajánlott Universal Edition kötetszáma áll római számmal, arab számmal pedig a darab ill. sorozat pontértéke. A kiadás megtalálható eredetiben a Liszt Ferenc téri könyvtárban és a Régi Zeneakadémia földszintjén lévő kutatókönyvtárban (ill. másolatban a tanszéki kottatárban). Használható Margittay vagy Gergely ill. Zászkaliczky (részleges) kiadása is.

Andante religioso (IV. k., 3 p.)

Ave Maria Nr. 2 (VI. k., 1,5 p.)

Ave Maria Nr. 4. (VI. k., 0,5 p.)

Ave maris stella, 2. Fassung (VI. k., 2 p.)

Ave verum (VII., 1,5 p.)

Choräle / O Haupt voll Blut..., Nun ruhen alle Wälder, Wer nun den lieben Gott... (V. k., 2 p.)

Introitus (VI. k., 3 p.)

Missa pro organo (V. k., 5 p.)

Requiem (V. k., 4 p.)

Resignazione (VI. k., 1 p.)

Rosario (V. k., 1 p.)

Salve regina (VI. k., 1 p.)

Slavimo, slavno, slaveni / Andante maestoso (III. köt., 3 pont)

Sposalizio (más néven: Zur Trauung, IX. k., 2 p.)

Via crucis / I. és XIV. tétel (V. k., 1,5 p.)

Weihnachtsbaum / II. és III. tétel (VI. k., O heilige Nacht - 1 p., Pastorale - 2 p.)

2) Versettők

Valamennyi kotta megtalálható a tanszéki kottatárban.

Giovanni Maria Trabaci: Centi versi sopra li otto finali ecclesiastici (Ut Orpheus Edizioni). Egy tónusból legalább egy 6 darabos sorozatot kell választani (1,5 pont).

Johann Kaspar Kerll: Modulatio organica (Magnificat-fughetták, Doblinger)

Egy 7 tételből álló sorozat értéke 3 pont.

Girolamo Cavazzoni: Magnificat-fughetták (in: Orgelwerke I-II, Edition Schott vagy Kalmus).

Egy 5 tételből álló sorozat értéke 3 pont.

Antonio Cabezón: Salmodia para el Magnificat (in: Hispaniae schola musica sacra IV., Breitkopf). Egy 7 tételből álló sorozat értéke 3,5 pont.

Franz Xaver Anton Murschhauser:

Variationes super cantilenam "Lasst uns das Kindelein wiegen" per imitationem Cuculi (2 pont)

Aria pastoralis variata (in: Süddeutsche Orgelmusik zur Weihnacht, Coppenrath) (3,5 pont)

3) Német evangélikus korálfeldolgozások

Kiválasztandó legalább 20 pontértékű repertoár több gyűjteményből, melyből legalább az egyik szerzői kötet legyen. Valamennyi kotta megtalálható a tanszéki könyvtárban.

Egyes szerzők:

Bach J.S: Korálelőjátékok orgonára – manualiter (Zászkaliczky, EMB Bp.)

1 pontot ér: 677, 685, 696, 721, 697, 703, 698, 728, 672, 673, 674, 704, 699, 683, 691 (0,5), 690, 681

2 pontot ér: 711, 679, 712, O Lamm, 737, 701, 755

3 pontot ér: 689, 668, 717, 675, 687, 695, 713, 734

Telemann G. Ph. Choralvorspiele – Orgelwerke Bd. 1. (Bärenreiter)

Minden tétel 2 pontot ér.

Kauffmann G. F.: Harmonische Seelenlust (Bärenreiter)

Művenként 2–2 pont, egy oldalas tétel esetén 1 pont.

Bach J. Christoph: 44 Choräle zum Präambulieren, (Bärenreiter)

Tételenként 0,5 pont értékű.

Gyűjtemények:

1. Orgelchoräle um J. S. Bach (Gotthold Frotscher – Peters), röv: OuB
2. Achtzig Choralvorspiele alter Meister (Hermann Keller – Peters), röv. 80Chv
3. Orgelspiel im Kirchenjahr I-II. (Schott's Söhne – Mainz), röv: OKj

Szerző	Cím	Gyűjtemény oldalszám	Pontérték
Pachelbel J.	Ach Gott, vom Himmel	80Chv 4, OKj/II 4	1
Armsdorff A.	Allein Gott	OuB 13	1
Walther J. G.	Allein Gott	80Chv 8	1
Zachau F. W.	Allein Gott	OKj/II 5, 80Chv 6	0,5
Vetter A. N.	Allein Gott	80Chv 6	1
Armsdorff A.	Allein zu dir	OuB 14	1
Pachelbel J.	Allein zu dir	OKj/II 6	1,5
Bach J. Ch.	Aus meines Herzens Grunde	OKj/II 8, 80Chv 18	0,5
Armsdorff A.	Aus tiefer Not	OuB 17	1
Zachau F. W.	Aus tiefer Not	80Chv 26	2
Buttstedt J. H.	Christ ist erstanden	OuB 26	1
Fischer J. K. F.	Christ ist erstanden	OKj/II 12, 80Chv 28	1
Bach J. Bernhard	Christ lag	OuB 16	1
Buttstedt J. H.	Christ lag	OuB 27, OKj/I 14	3
Vetter A. N.	Christ lag	OuB 85	1,5
Zachau F. W.	Christ lag	OKj/II 13, 80Chv 30	0,5
Praetorius M.	Christe, der du bist	OKj/I 12	0,5
S. Scheidt	Christe, der du bist	OKj/II 14	1
Walther J. G.	Christus, der ist mein Leben	OKj/I 10 80Chv 32	1
Pachelbel J.	Christus, der ist mein Leben II-III.	OKj/I 11 80Chv 31	1
Buttstedt J. H.	Der Tag der ist	OuB 31	2
Pachelbel J.	Der Tag, der ist	OKj/I 14, 80Chv 33	2
Pachelbel J.	Ein feste Burg	80Chv 40	2
Praetorius M.	Ein feste Burg	80Chv 36	4
Walther J. G.	Erschienen ist	OKj/II 23, 80Chv 47	0,5

Bach J. S.	Es ist das Heil	80Chv 50	1,5
Bach J. Ch.	Es ist das Heil	OKj/II 25	0,5
Krebs J. L.	Es ist gewißlich	80Chv 52	1
Bach J. Ch.	Gott sei gelobet	OKj/I 20	0,5
Scheidemann H.	Gott sei gelobet	80Chv 62	3
Walther J. G.	Herr Gott dih loben	OKj/I 22	1
Böhm G.	Herr Jesu Christ	80Chv 68	2
Walther J. G.	Herr Jesu Christ	OKj/I 24	1
Buxtehude D.	Herzlich tut mich	80Chv 73	1,5
Pachelbel J.	Herzlich tut mich	OKj/I 26	1
Walther J. G.	Herzlich tut mich	OKj/I 25, 80Chv 72	0,5
Krebs J. L.	Ich ruf zu dir	OuB 61	2
Bach J. Ch.	In dich hab ich	80Chv 75	0,5
Bach J. Michael	In dich hab ich	OuB 21	1
Zachau F. W.	In dulci júbilo	OKj/II 32, 80Chv 76	0,5
Bach W. Friedemann	Jesu meine Freude	OuB 23	2
Walther J. G.	Jesu meine Freude	OKj/II 33, 80Chv 77	2
Zachau F. W.	Jesu meine Freude	OKj/I 29	0,5
Bach J. S.	Jesu, meine Zuversicht	OKj/II 36	0,5
Vetter A. N.	Jesus Christus... der den Tod	OuB 87	1
Zachau F. W.	Komm, heiliger Geist	OKj/II 37	0,5
Walther J. G.	Liebster Jesu	OKj/II 40, OKj/I 31, 80Chv 83	0,5
Walther J. G.	Lobe den Herren	80Chv 84	2
Buxtehude D.	Lobt Gott ihr Christen	OKj/II 42	1,5
Vetter A. N.	Lobt Gott ihr Christen	OuB 91	1,5
Walther J. G.	Machs mit mir	OKj/I 32, OKj/II 42, 80Chv 88	0,5
Bach J. Ch.	Mit Ernst, o Menschenkinder	OKj/I 34	1
Zachau F. W.	Mit Fried und Freud	OKj/I 33	1
Bach J. Ch.	Mit meinem Gott	OKj/II 45	0,5
Walther J. G.	Nun bitten wir	OKj/I 35	1
Walther J. G.	Nun bitten wir	80Chv 82	3
Gerber H. N.	Nun freut euch	OuB 37	0,5
Weckmann M.	Nun freut euch	80Chv 96	3
Bach J. S.	Nun komm	OKj/I 36	1
Bach W. Friedemann	Nun komm	OuB 25	1
Buttstedt J. H.	Nun komm	OKj/II 46	0,5
Kauffmann G. F.	Nun komm	OuB 47	3
Zachau F. W.	Nun komm	OKj/I 37	0,5
Pachelbel J.	Nun laßt uns Gott	OKj/I 38, 80Chv 98	1
Walther J. G.	Nun lob, mein Seel	80Chv 100	3
Gerber H. N.	O Gott, du frommer Gott	OuB 38	1
Pachelbel J.	O Haupt voll Blut	OKj/II 50	1
Pachelbel J.	O Lamm Gottes	OKj/II 48, 80Chv 102	1
Pachelbel J.	O Lamm Gottes	OKj/I 40	1,5
Walther J. G.	Schmücke dich	OKj/I 41, 80Chv 106	0,5
Alberti J. F.	Te deum laudamus	OuB 11	1,5
Kauffmann G. F.	Valet will ich	OKj/I 42, 80Chv 106	1
Bach J. S.	Vater unser	OKj/II 52	1
Walther J. G.	Vom Himmel	OKj/II 55	1

Zachau F. W.	Vom Himmel	80Chv 108	0,5
Zachau F. W.	Vom Himmel	OKj/II 54, 80Chv 109	0,5
Krebs J. L.	Von Gott will ich	OuB 67	3
Walther J. G.	Wachet auf	OKj/II 57, 80Chv 110	1,5
Scheidt S.	Warum betrübst du dich	OKj/II 38	0,5
Walther J. G.	Was Gott tut	Okj/II 59	0,5
Pachelbel J.	Was Gott tut I-II.	OKj/I 43-44	1
Kindermann J. E.	Was mein Gott will	80Chv 114	1
Zachau F. W.	Was mein Gott will	OKj/I 44	1
Pachelbel J.	Wenn wir in höchsten Nöten sein	OKj/II 60	0,5
Böhm G.	Wer nur den lieben Gott	80Chv 119	1
Reichardt Ch.	Wer nur den lieben Gott	OuB 75	1,5

4) Könnyű francia romantikus orgonaművek

Valamennyi kotta megtalálható a tanszéki kottatárban.

César Franck: L'Organiste I.

<i>hangnem</i>	<i>sorszám</i>	<i>pont</i>
C-dúr, c-moll	1	1
	3	0,5
	6	1
Desz-dúr, cisz-moll	1	0,5
	2	0,5
	3	2
	5	0,5
	6	1
D-dúr	5	0,5
E-dúr	5	1
f-moll	6	0,5
Gesz-dúr	6	1
G-dúr	1	1
Asz-dúr	1	0,5
	2	0,5
	3	1

César Franck: L'Organiste II.

Allegretto (D, 1,5 p.)

Prélude pour L'Ave maris stella (d, 1 p.)

Andantino (Asz, 2,5 p.)

César Franck (–Louis Vierne): Cinque Pièces pour harmonium

Nr. 2 (E, 2 p.)

Nr. 5 (E, 2,5 p.)

Louis Vierne: 24 pièces en style libre

Nr. 1 (Préambule, 2 p.)

Nr. 15 (Arabesque, 2,5 p.)

Charles Tournemire: Variées Precés Op. 21. / I.

Entrée (d, 0,5 p.)

Megj.: A francia romantikus liturgikus "orgonazene" jelentős része harmóniumra, ill. orgonára vagy harmóniumra készült. Mivel a kottában gyakran csak a harmónium-regisztráció található meg, a helyes előadáshoz ismerni kell a korabeli francia harmóniumot is.

A nagyértékű XIX. századi francia harmónium alig vethető össze a Magyarországon általánosan elterjedt harmóniumokkal. A francia harmónium legfőbb jellegzetessége hangzása, melyben egyrészt finom, költői, kissé melankolikus hangszínek találhatók, az összhangzás, a "tutti" azonban igen erőteljes, a francia szimfonikus orgonahangra emlékeztető. A sípok viszonylag pontosan (az itthon megszokottnál kevésbé "nyálkásan") szólalnak meg. A legtöbb ilyen hangszer egymanuális, diszpozíciójuk pedig az alábbi regiszterkészlet köré épül:

basszus		diszkant	
(1) Cor anglais	8'	(1) Flûte	8'
(2) Bourdon	16'	(2) Clarinette	16'
(3) Clairon	4'	(3) Fifre	4'
(4) Basson	8'	(4) Hautbois	8'
(0) Forte		(0) Forte	
(E) Expression (kikapcsolja a fúvót, így a taposással szabályozható a dinamika)			
(G) Grand Jeu ("tutti")			

Olykor (5) számmal a diszkantban még egy *Musette* 16' is található. A *Voix céleste* regiszter Franck harmónium-darabjaiban nem fordul elő.

A kottákban csak a karikában szereplő számok találhatók. Áthúzásuk a regiszter kikapcsolását jelzi. A basszus és a diszkant közötti osztás $e^1 - f^1$ között található, melyet különböző hangszínek beállításával a szerzők leleményesen ki is használnak. (Előfordulhat pl. a diszkantban "(2)", a basszusban pedig "(3)" jelölés, ami felül 16'-as, alul 4'-as regiszter bekapcsolását jelenti.) Ezért orgonás megszólaltatás előtt az előírt harmónium-regisztrációt gondosan tanulmányozni kell, s annak alapján kell beállítani az orgona hangszíneit, ill. szükség esetén egyes szólamokat egy oktávval feljebb ill. lejjebb kell transzponálni.